

NOSZTALGIA, VAGY MI...

DRÁMA RÁDIÓRA ÉS SZÍNPADRA

DEÁK FERENC

Személyek:

Tolókoksis, 60 körüli, remegő hangú férfi
Diszkobolosz, Miron nevezetes szobra
Caesar, ismeretlen mester műve
Übermensch, ismeretlen mester műve

Szín: Tágas nappali szoba, de bútor alig van benne. A hátsó falon egy-két félrecsúszott gicces kép, középen elfüggönyözött ablak, a jobb sarokban pohárszék, a jobb oldali fal mellett kopott komód, a bal oldali falon tejüveges széles négyszárnyas ajtó, de csak a középső két szárny látszik a nehéz, színehagyott bársonyfüggöny mögül. Az ajtótól egészen a hátsó falig kicsit keresztbe fordítva könyvvállvány és egy üvegezett fegyvergyűjtemény. Valahol, itt a fegyvergyűjtemény előtt egy nevetségesen kicsiny, nyakigláb asztalka, furcsa, egymástól elütő stílusú székekkel körülvéve. Az asztalon tömpe váza, száraz ágakkal tele-tömökdvé, ezenkívül egy kopott cilinder és egy tarka bot. A szín kellős közepén tolókoksisban kövér, tokás, erősen kopaszodó ember ül. Lába teveszőr takaróval bebugyolálva. Egyik kezében szemüveget, a másikban nyalókat tart. A hangjáték-változat bevezető zenéje egy könnyebb brácsaszóló.

TOLÓKOCISIS: Ezek teljesen megbolondultak. Ezek valóban azt hiszik, hogy vellem másként nem is lehet bánni, csak mint valami pelenkással. Így van ez már, amióta... (*Gyorsan felteszi a sötét szemüveget, és nagyot sóhajt.*) Papa, egy kis Negrót, tudod papa, ez az izé, ami jó a toroknak, ez a kéményseprős... Nohát. Ez az izé nekem jár. Izé a torokomba. Mert minthogy füstölgök. És akkor úgy déltájt: jó napot elvtárs, hogy szolgál az új masina? Milyen masina? Hát ez az izé. Hja, ez nagyon jó. Roppant izgalmas. Háromszor már lenyekikentem róla, elvtárs, de különben nincs semmi kifogásom az ön tolókoksija ellen, az a jó benne, hogy gumikerekű, és nem ráz, csak nyikorog. Ez való nekem, elvtárs. Egy izé, ami nem ráz, csak nyikorog. (*A tolókoksis egy kört tesz a színen, a hangjáték-változatban sztereofonikusan érzékeltetni távolodását és közeledését.*) És akkor estefelé megint: Jó estét, uram, remélem nem zavarja senki a meditálásban. Ó, uram, dehogy, csak a szundikálásban meg a kocsikázásban zavarnak. Jó, nagy-

szerű. Az érdemek emberének mindig legyen egy kis szájgyakorlata, ezért hoztam valamit. Egy kis leckéztetőt. Egy kis nyalókat. Picike ajándék, igaz, de nagyon alkalmas a... *(Most odakanyarodik a pohárszékekhez, rádobja a nyalókat.)* A fenébe az egészszel. *(Tovább kocszik körbe a szobában, mindent megnéz, mintha idegen lenne, aztán visszavonul a jobb oldali ablakhoz, leveszi a szemüvegét, azt is a pohárszékre dobja, félrehúzza a függönyt, és felsóhajt.)* Enyhén szólva pimaszság, hogy már megint tavasz van, méghozzá tavaszeste. Egy cukorka este, ahogy az úr mondaná. És: hogy az érdemek emberének legyen SZÁJGYAKORLATA. *(Csak az ablakon szüremlik be valami fény, az egész szín sötétbe merül. Különös kép: az ablakot lassan, de darabosan elönti a fény. Az esti utcai megvilágítás. Tolókocsis arcán színes fényreklámok reflexe táncol. Akkor a sötétben a háta mögül halk nyögés hallatszik.)* Van ott valaki? *(Meg se fordul.)* Ki az? Szomszédok.

- CAESAR: Szomszédok.
TOLÓKOCISIS: Miféle szomszédok?
DISZKOBOLOSZ: Hát innen a szomszédból...
TOLÓKOCISIS: Hihetetlen. Nem látok senkit ebben a sötétben. *(Hirtelen megfordul.)* Mikor csöngették?
DISZKOBOLOSZ: Nem kolompoltunk.
CAESAR: Nem is harangoztunk.
ÜBERMENSCH: Nem is szirénáztunk.
CAESAR: Csak bevonultunk.
TOLÓKOCISIS: Kik önök, mit kívánnak? Így ráijeszteni az emberre!
DISZKOBOLOSZ: Ijedős egy szomszéd. Van valami fáklyája vagy ilyesmi?
TOLÓKOCISIS: Fáklyám, megőrült?
CAESAR: Valami mécses.
ÜBERMENSCH: Villanyt!
TOLÓKOCISIS: *(Zsörtölődve tolja a kocsit előre, és felkattintja a villanyt, de amikor körülnéz, mint akit villám sújtott. Közvetlenül a szárnyas ajtó előtt három szobortalapzat, az egyiket Diszkobolosz, Miron mester bronzszobrára, nevezetes mozdulatába merevedve, a következőn Caesar fehér márványszobrára, jellegzetes öltözékében, egyik kezében dárda, másikkal, a jobbal, oldalra mutat, a harmadikon szintén egy bronzszobor, a katonás Übermensch szobrára áll.)* Emberek! Ez borzasztó! Nem vagyok én műgyűjtő. *(Körülkocsizza őket, aztán észbe kap, de elég bizalmatlan hangon kérdezi.)* Hogy is mondták az imént: szomszédok?
DISZKOBOLOSZ: *(Nyújtózik, hogy szinte ropognak a csontjai, a diszkoszt átteszi a másik kezébe.)* Igen, a Hádészből.
ÜBERMENSCH: Az alagsorból.
CAESAR: A katakombából. Nem is tudja, milyen unalmas az élet ott lent. *(Ő is leereszti a karját, megkönnyebbülve lélegzik fel.)*
TOLÓKOCISIS: És mit akarnak tőlem?
DISZKOBOLOSZ: Milyen türelmetlen.
CAESAR: Várjon, míg körülmézünk.

- ÜBERMENSCH: Hogy mit akarunk? Egyelőre: fegyelmet és fegyelmet.
 DISZKOBOLOSZ: Én inkább valami megfoghatóbbat...
 CAESAR: Igen, valami tapinthatót.
 TOLÓKOCSIS: Nofene.
 DISZKOBOLOSZ: Ha megengedi, lelépek a talapzatról.
 TOLÓKOCSIS: Csak tessék, egész nyugodtan. Csupán arra kérem, ne dobálózzon azzal a tányérral.
 DISZKOBOLOSZ: Egy kicsit több bizalmat, polgártárs! *(Lelép, körülsétál a szobában, megáll a pohárszéknél, és nézegeti a poharakat. Kezébe vesz két kristály kehelyt, és összekoccintja.)* Hát ez mi?
 ÜBERMENSCH: Egy kis házibüfé.
 CAESAR: Nekem is elegendő van az ácsorgásból, végigálltam a történelem felét. *(Ő is leszáll, és le-föl sétál a szobában.)*
 ÜBERMENSCH: Engedelmeivel, mein Herr, én is elhagyom ezt a posztot, ahova huszonegynéhány évvel ezelőtt egy nagy művész kirendelt. *(Le-föl sétál a szobában, nézegeti a bútort.)* Him, hm! Felemás bútor. Úgy látszik, egy szemernyi ízlése sincs a győztesnek. Hát ez a zsákmány? Ph. Nulla. Ebben aztán igazán nem voltak szakértők. Csupa-csupa giccs. *(Megütközik, de aztán fölveszi a játékot.)* Látom, feltalálták magukat. Most még csak ha elmondanák...
 DISZKOBOLOSZ: Valami jó moslékot csinálhatna nekem. Azt hiszem, mostanság jobb moslékokat tudnak csinálni, mint az én időmben. Gondolom: jobb koktélok. Akkor patraszi gyantást minoszi leánykönnnyel kevertünk, csöppentettünk bele egy kevés számrtejet, és néhány gerezd pallossal zúzott fokhagymát áztattunk bele.
 TOLÓKOCSIS: Koktél?
 CAESAR: *(Heberészik.)* Majd később adok egy jó receptet, he-he-he, csak ahhoz jó nagy szájú asszony is kell.
 TOLÓKOCSIS: Bomba!
 ÜBERMENSCH: *(Mentegeti Caesart.)* Ne vegye tőle rossznéven, ő hami-sítatlan pogány.
 CAESAR: Mi vagyok én?
 ÜBERMENSCH: Imperátor a javából.
 CAESAR: Ez már valami. Mindig akkor dicsérnek, amikor megsértettek. Mondja, uram, szabad itt bukfencezni?
 TOLÓKOCSIS: Csak tessék. Lenn a földszinten, itt közvetlen alattunk egy kedélybeteg tisztviselő lakik.
 CAESAR: *(A dárdát a sarokba állítja, aztán bukfencezik. Mindnyájan figyelmesen szemlélik.)*
 ÜBERMENSCH: Szegény, a szakma áldozata...
 TOLÓKOCSIS: Ó, ...
 ÜBERMENSCH: Nem neki való ez a mesterség, na meg hát egy kicsit üres is az ókor. Odaállítani valakit, hogy mutasson a jobb kezével, mint valami forgalmazó. *(Caesarra ügyet sem vetve körülsétál a szobában.)* Mein Herr! Itt a falon ezek a giccses mázolólmányok arra a gondolatra készítenek, hogy elhallgassam mindazt, amit különben a művészettörténetről szent kötelességemnek tartottam elmondani. A házi-

- gazda bizonyára, mint általában, ragaszkodik az efféle vackokhoz.
- TOLÓKOC SIS: (*mosolyogva*) Csak a tolókoksimhoz ragaszkodom és hogy valaki végre adjon magyarázatot az egészről...
- DISZKOBOL OSZ: (*közvetlen hangon*) Itt voltunk lenn, a... az...
- ÜBERMENSCH: Az alagsorban.
- DISZKOBOL OSZ: Igen, az alagsorban. Itt vagyok már ki tudja mióta. És most tavasz van, hát egy kicsit sétálunk. Megelégtünk a magányt, meg azt az unalmas mozdulatlanságot.
- TOLÓKOC SIS: Egy nyugalmazott személy számára az ilyen látogatás felér egy kirándulással. (*Töpreng.*) Úgy látszik, vagy megrültem, vagy igaz, amit mondanak... Jó lenne, ha most már bemutatkoznának. Gondolom, személy szerint.
- ÜBERMENSCH: Übermensch!
- CAESAR: (*Hirtelen fölpattan.*) Gaius Julius Caesar!
- DISZKOBOL OSZ: Diszkobolosz vagyok, így neveznek, de ez tulajdonképpen semmit sem jelent.
- CAESAR: (*Odalép a tolókoksishez.*) Ugye, ez a plebejus itt, alattunk, nem beszélő?
- TOLÓKOC SIS: Á, ... Mondom, hogy kedélybeteg ...
- CAESAR: Kedélybe ... kedélybeteg ...
- ÜBERMENSCH: Csak bukfencezzen nyugodtan, ön mégiscsak Caesar, nem?
- CAESAR: (*boldogan*) Gondolja?
- ÜBERMENSCH: Biztosítom róla.
- CAESAR: (*ellágyulva*) Pedig ... ha tudná ... mert egy Caesarnak is lehetnek álmái ...
- DISZKOBOL OSZ: (*Újból összekoccintja a poharakat.*) Nekem is voltak álmaim, én mindig ökölvívó szerettem volna lenni.
- CAESAR: (*mélázva*) Hát igen, hol van már a sport, az igazi isteni nagy tornák ideje. Hol van már a sport aranykora ...
- ÜBERMENSCH: De azért mi tudtuk csak becsülni igazán ...
- CAESAR: Kicsi korom óta titkon mindig bukfenceztem.
- DISZKOBOL OSZ: De nem vitte sokra ...
- CAESAR: Hogyan vihettek volna, hisz mindig leselkedtek utánam.
- ÜBERMENSCH: (*megértően*) Teljes mértékben osztom bánatát.
- CAESAR: Pedig, ha tudták volna ...
- ÜBERMENSCH: Igen: ha tudták volna.
- DISZKOBOL OSZ: Ha sejtették volna ...
- CAESAR: ... hogy ahányszor bukfencet vetek, mindig úgy érzem, álllok egy helyben és a föld kerül meg homlokom.
- ÜBERMENSCH: ... homlokom ...
- CAESAR: ... tarkóm ...
- DISZKOBOL OSZ: ... tarkóm ...
- CAESAR: ... hátam ...
- ÜBERMENSCH: ... hátam ...
- CAESAR: ... ülepem!
- DISZKOBOL OSZ,
- ÜBERMENSCH: (*kiáltva*) Ülepem! (*Pár másodpercnyi világfájdalom.*)
- DISZKOBOL OSZ: (*Annyira elbambul, hogy elejt egy poharat.*)
- TOLÓKOC SIS: (*Odagurul a pohárszékhez, és elveszi Diszkobolosztól a megmaradt kristály poharat.*) Hallja-e, maga sportember,

- hagyja már ezt a drága üvegneműt. Ennyire szomjas? No, segítsen. Csinálok valami itókát. Kérem azt az autoszifont. Ez, kérem, egy új találmány. Csak bele kell csavarni egy patronát...
- ÜBERMENSCH: *(mint akit kígyó csípett)* De uram, mi békés céllal...
- TOLÓKOCSIS: Na, nem kell félni, csak szódát csinál nagy céció nélkül. Mein Herr, ez nem olyan patron, amilyent ön ismer. Nézze csak! *(Becsavarja, sistergés.)* Na jöjjön közelebb, és adja ide azt a sötét filaskót.
- ÜBERMENSCH: Ezt a gömbölyút?
- TOLÓKOCSIS: Azt, meg azt a törpét is, a fehéret. Maga meg, Diszkobolosz úr, vagy hogy is mondjam, adja idebb azt a kézimixert, no... azt a rázófazekat.
- DISZKOBOLOSZ: Ez olyan, mint amilyenell Mainoiliszt, a hazug polihisztor-tont fejbe verte Aeszkuláp.
- CAESAR: A patikus?
- DISZKOBOLOSZ: A patikus. És azóta harangozik, cseng-bong az egész lepatnói part. Attól a fene nagy mozsártól.
- TOLÓKOCSIS: No, adja már!
- DISZKOBOLOSZ: Mondom, hogy nagyon fejbe vágta a patikus. *(Félenken nyújtja.)*
- TOLÓKOCSIS: No, mit fél. Eszem ágában sincs...
- DISZKOBOLOSZ: A patikusnak sem volt, és mégis hozzávágta a polihisztorhoz. *(Végre odaadja.)*
- TOLÓKOCSIS: No most jól figyelje meg: kétujjnyi Courvoisier, egy ujjnyi gin, három deci vermut, no most még coca-cola kellene, lökünk bele kicsi szódát *(sistergés, csilingelés, locsogás)*, fél liter dalmát vöröst, no és most bezárjuk, és rázza maga spontember, rázza, mint a vadállat. *(Átadja a rázóvödört Diszkobolosznak.)* Mein Herr, ön pedig jöjjön velem. *(Előregurul.)* Ez a Diszkobolosz, ez ugye valami görög? *(Diszkobolosz himbálja a rázófazekat, mint ahogy a diszkoszt szokás dobás előtt.)*
- ÜBERMENSCH: *(Hátrasandít.)* Miron műve, a nagy Mironé.
- TOLÓKOCSIS: És mit keresnek a pincében?
- ÜBERMENSCH: Az az óvóhelyünk.
- TOLÓKOCSIS: Onról ezt nem kell külön elmondani, se arról a nagy orrú Caesarról.
- ÜBERMENSCH: Mein Herr! Mein Herr! Velem az utóbbi huszonöt év alatt nem beszéltek ilyen hangon.
- TOLÓKOCSIS: Milyen érzékeny.
- ÜBERMENSCH: Hogyne, amikor azt állítja, hogy nekem természetesen bujdosnom kell.
- TOLÓKOCSIS: *(Hátraszól.)* Hé, ez nem diszkosz, ezt nem lóbálni, hanem rázni kell!
- DISZKOBOLOSZ: Így? *(Zakatol, lötyög a fazékban az ital.)*
- TOLÓKOCSIS: Igen, így már jobb...
- ÜBERMENSCH: Én elhallgatom méltó felháborodásomat a *(Körülmutat.)* zsákmány minőségéről, ő meg...
- TOLÓKOCSIS: *(Nyugtatja.)* Nono, hát ilyen érzékenyek vagyunk, ilyen nagyon érzékenyek?
- ÜBERMENSCH: *(Rajtaütésszerűen őrjöngeni kezd, a földhöz vágja magát,*

és hempereg, rúgkapál, mint egy vásott gyerek. A többiek figyelmesen nézik.)

- CAESAR: Mintha bukfencezni akarna.
TOLÓKOCSIS: Nem hiszem.
DISZKOBOLOSZ: *(Közelebb jön.)* Fáj a hasa?
TOLÓKOCSIS: Dehogy ...
CAESAR: Bolhája van?
TOLÓKOCSIS: Nem!
DISZKOBOLOSZ: Úszni tanul?
TOLÓKOCSIS: Megsértettem.
CAESAR: Oh ...
DISZKOBOLOSZ: Aha ...
TOLÓKOCSIS: Pedig hát különben kedves fickó volt.
ÜBERMENSCH: *(Az utóbbit meghallja, és fülel, nem evickél már, csak mí-meli.)*
TOLÓKOCSIS: Alapjában véve neki a zsákmány nem tetszik!
ÜBERMENSCH: *(Föhláll és békülékenyen.)* Hiába, átlát rajtam.
CAESAR: *(Odaugrik, és tisztítja a ruháját.)* Megörültem, hogy buk-fencezni akar. Csakhogy ahhoz egy kicsit túl merev ...
ÜBERMENSCH: *(Tolókcocsishoz.)* Akkor, ugye, azt is tudja, hogy nekem a legrosszabb ...
TOLÓKOCSIS: A legeslegrosszabb.
ÜBERMENSCH: A legeslegeslegrosszabb.
TOLÓKOCSIS: Nos?
ÜBERMENSCH: Idenézzzen! A pofámba!
TOLÓKOCSIS: Igen.
CAESAR,
DISZKOBOLOSZ: A pofájába!
TOLÓKOCSIS: Igen.
ÜBERMENSCH: *(Elpityeredve.)* Hát nem pökhendi és beképzelt pofám van nekem?
TOLÓKOCSIS: Pökhendi?
ÜBERMENSCH: ... és beképzelt!
TOLÓKOCSIS: *(Elhajt.)* Á ...
ÜBERMENSCH,
DISZKOBOLOSZ,
CAESAR: *(Némán követik a kocsit.)*
TOLÓKOCSIS: Ez mesebeszéd. *(Megállnak, ő továbbhajt.)* Hogy pök-hendi? Röhögnöm kell ...
ÜBERMENSCH,
DISZKOBOLOSZ,
CAESAR: *(szinte könnyörögve)* De egy kicsit, egy icipicit pökhendi ...
TOLÓKOCSIS: *(A hátuk mögé kanyarodik.)* Egy icipici pindurkát se! Ez hazugság!
ÜBERMENSCH,
DISZKOBOLOSZ,
CAESAR: *(Egyszerre visszafordulnak.)* Hazugság ...
TOLÓKOCSIS: Übermensch barátunknak közöséges tucatarca van.
ÜBERMENSCH: Tucatarc?
TOLÓKOCSIS: Igen.
ÜBERMENSCH: *(Sírni kezd.)* Hát akkor én most már nem lehetek bol-

- dogtalan a pökhendi arcom miatt? Hát ezt is elveszi tőlem?
- TOLÓKOCSIS: Így valahogy van...
- ÜBERMENSCH: Akkor én most már egy senki vagyok?
- TOLÓKOCSIS: Egy közönséges nímánd.
- ÜBERMENSCH: De ha így csinállok? (*Grimaszol.*)
- TOLÓKOCSIS: Rosszul van?
- ÜBERMENSCH: Vagy ha így csinállok? (*Grimaszol.*)
- TOLÓKOCSIS: Ne röhögtesse!
- CAESAR,
- DISZKOBOLÓSZ: (*Abogy Übermensch grimaszol, egyre inkább derülnek, aztán kirobban belőlük a nevetés.*)
- ÜBERMENSCH: Akkor mi lesz velem?
- TOLÓKOCSIS: Semmi...
- CAESAR: (*Elkomolyodik, és odalép Tolókocsishoz.*) Nono, ezt már mégsem lehet.
- TOLÓKOCSIS: Hogy ne legyen vele semmi?
- CAESAR: Igen. Ezt mégsem lehet.
- TOLÓKOCSIS: De hisz eddig sem volt vele semmi... (*Csend.*)
- ÜBERMENSCH: (*Összeszedi magát, és már szégyenli, hogy őt egy Caesar menti.*) Ezekhez itt nekem semmi közöm. Mein Herr, a személyemről folytatott eszmecserét beszüntetem. Különben is mindenkiről megvan a véleményem.
- TOLÓKOCSIS: Ezt tudom becsülni.
- ÜBERMENSCH: Igen, Caesar stratégiája például mulatságos, ennek a görögnek pedig fogalma sincs a fajokról.
- TOLÓKOCSIS: És önmagáról mi a véleménye?
- CAESAR,
- DISZKOBOLÓSZ: Igen, önmagáról!
- ÜBERMENSCH: (*elmélázva*) Azt szeretnék tudni, ugye? Hogy önmagáról mi a véleményem, ugye? (*Csend.*) Rólam senkinek se lehet véleménye, tehát NEKEM SE! Engem vallani kell!
- CAESAR: (*Tolókocsishoz.*) Igaza van uralom, egész közönséges... Rómából az ilyeneket száműztük, mert ha paszkvillusokat írtak rólunk, sohasem tudtuk kiszűrni őket a plebsz közül. Csupán azért, mert olyan közönséges teremtményei a világnak. (*Übermenschhez.*) Ön nem ír véletlenül verseket?
- ÜBERMENSCH: (*büszkén*) De igen!
- CAESAR: Hát nem megmondtam...
- ÜBERMENSCH: Figyelem! (*Szaval.*) Én vagyok a legerősebb / Trisztan vére / sas jegyében vívok harcot / a tökéletes tiszta fajta érdekében.
- CAESAR: Inkább énekelje, így rossz.
- ÜBERMENSCH: (*Énekleli.*) Én vagyok a legerősebb / Trisztan vére...
- CAESAR: Így is rossz.
- ÜBERMENSCH: (*elszontyolodva*) Mit vártak tőlem... poémát? Egy ulmi szabó hatodik gyereke vagyok, hát teltt nekem retorikára és stilsztikára?
- CAESAR: Ez a rossz benne, ez a rossz benne!
- ÜBERMENSCH: (*sértődötten*) Becsületes szabómester volt, és kikérem magamnak...

- CAESAR: Nem róla beszélek. (*Rámutat.*) Hanem a művészcéről. Hogy amikor *Übermensch*, akkor a legnagyobb profiművész. Amikor szorul a klapca, akkor egyszerre valami kis ulmi szabó *amatőr* fia. Amatőrizmus! Te átkozott kételtű!
- TOLÓKOCSIS: (*Fejét válla közé húzza, és lassan elhajt.*)
- CAESAR: (*Gyanút fog.*) Hé, uram!
- TOLÓKOCSIS: Nem, nem!
- CAESAR: Unam, házigazdánk! Talán csak nem ön is... (*Csend.*)
- TOLÓKOCSIS: Nem, dehogy... Igazán nem! Én mindig, mindig tiszta, makulátlan műkedvelő alapon...
- CAESAR: Oh... Hát akkor műkedveljen nekünk.
- DISZKOBOLOSZ: Hadd lássuk!
- ÜBERMENSCH: Igen, most rajta a sor.
- DISZKOBOLOSZ: (*türelmetlenül*) Műkedveljen már!
- ÜBERMENSCH: A győztesé a szó. (*Kényelmetlen helyzet, feszült csönd.*)
- TOLÓKOCSIS: Azt nem lehet csak úgy... Hova gondolnak?
- ÜBERMENSCH: Én is énekeltem, akkor lehetett. Rajtam jó volt kuncogni.
- TOLÓKOCSIS: De ez más.
- CAESAR: No, ki vele!
- TOLÓKOCSIS: Mondom, hogy ezt nem lehet csak úgy...
- DISZKOBOLOSZ: (*Eddig rendszertelenül rázta az italt, de most tempósan csinálja, ezzel ad a jelenetnek egy bizonyos belső feszültséget.*) Raj-ta! Vagy-el-me-gyünk!
- TOLÓKOCSIS: (*meglepődve, sarokba szorítva*) No adja azt az italt, majd utána...
- DISZKOBOLOSZ: (*szembetűnő udvariassággal*) Tessék parancsolni, uram!
- TOLÓKOCSIS: Sorakoztasson fel itt négy poharat. Itt a pohárszéken.
- DISZKOBOLOSZ: Ezekből?
- TOLÓKOCSIS: Nem, azokból a nagyobbakból.
- DISZKOBOLOSZ: (*Felsorakoztatja a poharakat.*)
- ÜBERMENSCH: (*Oldalról fél szemmel szemlét tart a pohársor felett.*) A harmadik húzza be a potrohát! Negyedik kissé előre lépni!
- CAESAR: (*Segít a másik oldalról igazgatni a poharakat.*) Jó lesz?
- ÜBERMENSCH: Nem egészen, de maradjon.
- DISZKOBOLOSZ: Citrom kell bele?
- TOLÓKOCSIS: Nem! Így ni... Mindenkinek egy-két korty. Ott a szomszéd szobában a sarokban a hűtőszekrény. Hozzon jeget, maga Caesar!
- CAESAR: Mit?
- TOLÓKOCSIS: Jeget.
- CAESAR: (*Ijedten néz körül.*) De patríciusok! Jeget? Honnan?
- TOLÓKOCSIS: Menjjen, mein Herr!
- ÜBERMENSCH: Jawohl! (*Katonásan kimasíroz, aztán hozza a jeget egy csillogó jégvödörben.*)
- TOLÓKOCSIS: (*Mindenkinek pottyant a poharába egy-egy kockát.*) No tessék, uraim! (*Mindenki várja Tolókocsis szereplését.*)
- ÜBERMENSCH: Danke!
- CAESAR: Köszönöm!
- DISZKOBOLOSZ: Sose felejttem el! (*Mindnyájan az előtérbe vonulnak, ott felsorakoznak, és egy kicsit mindenki magában iszogat.*)
- ÜBERMENSCH: Akkor halljuk hát.

- CAESAR: *(Kis csend után.)* Itt az ideje!
- DISZKOBOLOSZ: Ne kéresse magát.
- TOLÓKOCSIS: Ne várjanak tőlem semmi kivételeset.
- CAESAR: No ne szerénykedjen!
- TOLÓKOCSIS: Mondom, én mindig tiszta műkedvelésből csináltam ezt...
- DISZKOBOLOSZ: Daloljon már!
- TOLÓKOCSIS: Nem vagyok én énekes, az érdemek embere nem ordibál!
- ÜBERMENSCH: Akkor szavaljon vagy táncoljon!
- TOLÓKOCSIS: Az a múlté, uram. A Pegazus abnalkoltatása nekünk túl nagy kiadás. A múzsák meg elkurvultak, és mindig részegek, folyton valami zagyvaságokat sugdosnak csak... Hát akkor?
- CAESAR: Igazán ragaszkodniak hozzá, hogy...
- DISZKOBOLOSZ,
CAESAR,
ÜBERMENSCH: Mód felett!
- TOLÓKOCSIS: Akkor kérem azt a cilindert. Meg azt a botot is. *(A kisasztal felé mutat.)*
- DISZKOBOLOSZ: *(Egy ugrással megelőzi a többit.)* Íme!
- TOLÓKOCSIS: *(Rutinos ekvilibrista mozdulatokat tesz, mutatja az üres kalapot, aztán megkavarja benne a levegőt a bottal, utána tarka kendőket húz elő belőle stb. stb. Mindnyájan elhűlve nézik.)*
- CAESAR: Fenséges!
- DISZKOBOLOSZ: *(Kikapja kezéből a kalapot, nézegeti, kopogtatja, és motyog valamit.)*
- ÜBERMENSCH: Igen, ez valóban komoly dolog. De ismerem ezeket a fogásokat. Szemfényvesztés az egész. Mi is mesterei voltunk az ilyesminek.
- CAESAR: Ugyan!
- DISZKOBOLOSZ: *(A kezébe nyomja a cilindert.)* No rajta!
- ÜBERMENSCH: Nem... én sohase tudtam, de voltak, akik tudták.
- CAESAR: Kik voltak azok a valakik?
- ÜBERMENSCH: Ismertem egy fél tucatot... Mind kitűnő szemfényvesztő volt... De hagyjuk ezt, inkább dicsérjük a házigazda készítményét. Mit szól hozzá, Caesar? Jó ez a koktél?
- CAESAR: *(roppant kedvetlenül)* Mit tudom én. Itattak velem már hatásosabb mérgeket is. De csak a török bántak el velem. Azok is csak azért, mert a történelemben, szerelemben és sakkban nincs visszalépés. Ne haragudjanak, uraim, lehet, hogy most plagizálok, de hát mit lehet tenni. Nekünk, nagyoknak, ez kötelességünk is.
- ÜBERMENSCH: Hogy érti ezt, Herr Caesar?
- CAESAR: A filozófusok nagy része azért töni a tollát, hogy olyanokat mondhasson, amivel mi ékeskedhetünk. Mi: *nagyok!*
- ÜBERMENSCH: Remek! Hogy nem jutott ez eszünkbe.
- CAESAR: Csakhogy ezt is meg lehet unni, egy szép napon már abban sem vagy biztos, hogy például a jó reggeltet nem kérted-e valakitől kölcsön.
- ÜBERMENSCH: Pompás, extrém.
- CAESAR: Mert nehéz okosnak és nagynak lenni egyszerre...
- ÜBERMENSCH: Így voltak bizonyosan önök, rómaiak mindennel...

- CAESAR: Hogyan?
- ÜBERMENSCH: Gondolom az életben mindennel.
- CAESAR: Állj! A csatákat nekünk kellett megvívni.
- ÜBERMENSCH: Úgy, hogy mások gondolkodtak helyettük.
- CAESAR: A csata nem a filozófusok dolga. Ott a fegyver gondolkodik.
- ÜBERMENSCH: Mondja, Herr Caesar, igaz, hogy önök főleg asszonyok miatt háborúztak?
- CAESAR: Nem! Mi a háború miatt háborúztunk.
- TOLÓKOCISIS: Éppenséggel úgy, mint önök is, mein Herr!
- ÜBERMENSCH: De a történelem azt mondja, hogy a nagy csőrű Caesar akkor kakaskodott mindig a legjobban, ha valami jó tyúk volt kilátásban.
- CAESAR: Goromba elírás.
- DISZKOBOLOSZ: Én is azt hiszem.
- CAESAR: Mert a nő, az nő. Azért én mindig inkább bukfenceztem, mint öltém.
- ÜBERMENSCH: Nono. A történelem mégsem paszkvillus.
- CAESAR: Hogy nem az? (*Newet.*) Akkor miért kell mindig utólag kiigazítani? Miért kell helyesbíteni...
- TOLÓKOCISIS: Szóval, hát: nem éppen minden kor hagy maga után torzképet.
- CAESAR: Uram, ön inkább hallgasson.
- TOLÓKOCISIS: Mit?
- CAESAR: Hallgasson. Fogja be a száját.
- TOLÓKOCISIS,
ÜBERMENSCH,
DISZKOBOLOSZ: De Caesar!
- CAESAR: Neki itt van ez a gyönyörű masinája (*a tolókcocsira mutat*), és elégedjen meg vele, én az ő helyében nem favorizálnám annyira a mai történelmet. Elvégre, mi köze hozzá. Megcsináltam, és kész. A más dolga az, hogy miként írja.
- ÜBERMENSCH: De Caesar?
- CAESAR: Nagy kutya lehet ám ez (*rámutat Tolókcocsira*), ha neki ilyen masinája van. (*A közhangulat irányt változtat, mindenki Tolókcocsist nézi.*)
- ÜBERMENSCH: Úgy nézem, elég komótos jánmű...
- DISZKOBOLOSZ: Hajtson már egy kicsit...
- CAESAR: És milyen szépen muzsikál, ha megy...
- ÜBERMENSCH: Nem muzsikál, hanem istenien nyikorog...
- CAESAR: Mondom, hogy nagy kutya lehet, és mi csak dumálunk, dumálunk.
- TOLÓKOCISIS: Hát Caesar, hogy maga milyen nagy szélhámos!
- CAESAR: Miért?
- TOLÓKOCISIS: Olyan remekül elterelte a szót Kleopátráról.
- CAESAR: (*Kényelmetlenül érzi magát, aztán odaguggol Tolókcocs mellé, és bizalmasan beszélget vele.*) Mondja, uram, mit mesélnek manapság rólunk?
- TOLÓKOCISIS: Hogy az a kis ringyó nagyon csőbe húzta.
- CAESAR: (*Lerogy.*) Szóval ezt mesélik.

- ÜBERMENSCH: (*Vérszemet kap.*) Akkor kezdjük előlről. Hogy is volt az azokkal a nőekkel, Caesar?
- DISZKOBOLOSZ: Addig én csinállok még egy koktélt. (*A pohárszékhez megy — csinálja.*)
- CAESAR: Ugyan, patríciusok! Volt belőlük, mint sivatagban homok.
- ÜBERMENSCH: De mégis... (*Izgulni kezd.*) Mégis, mondjon valami bővebbet róla...
- CAESAR: (*Sír.*)
- ÜBERMENSCH: Nono... hát ne sírjunk mindjárt, tudom, hogy ideges, meg azt is tudom, hogy végül is megbicskálták, de hát hány éve annak.
- CAESAR: A kakukk-népség!
- ÜBERMENSCH: A dög kakukk-népség!
- CAESAR: Befészkeltek magukat.
- ÜBERMENSCH: (*Segít sírni.*) Mert ilyenek a kakukkok.
- CAESAR: Befészkeltek magukat az én borospincéimbe, az én kincstáramba és az én Kleopátrámba.
- ÜBERMENSCH: Die Schweine!
- CAESAR: Igen: Schweine. Pedig előttem úton-útfélen megvetették az olajbarna egyiptomi asszonyt: hogy az bűzlik reggelenként, ha felébred, nincs jó szaga, mint a mi római asszonyainknak.
- TOLÓKOC SIS: És igaz volt?
- CAESAR: Igaz.
- DISZKOBOLOSZ: No és?
- CAESAR: Hogyhogy: no és?
- DISZKOBOLOSZ: Álmlában minden ember bűzlik. (*Rázza az italt.*) A bőre így védekezik a rovarok ellen. Az egyiptomiakról ne is beszéljünk.
- CAESAR: (*Főláll, csodálkozik.*) És ők ezt tudták! Ők tudták! Engem rászedtek, emberek, rászedtek!
- ÜBERMENSCH: (*Félrevonul, és csendesen szipog.*)
- CAESAR: Így fészkeltek be magukat az én elhanyagolt Kleopátrám bizalmába. És mondd, te, barman, a férfi is bűzlik éjjel?
- DISZKOBOLOSZ: A férfi az berúg, és akkor nem lehet tudni, hogy a bőre belülről vagy kívülről bűzlik.
- CAESAR: (*roppant elégedetten*) No lám: a férfi! Attól menekülnek a szúnyogok, mert az férfi. (*Felfigyel Übermenschre.*) Mi az, cimbora?
- ÜBERMENSCH: (*Legyint.*)
- CAESAR: (*Odamegy.*) Hallotta a pincért az imént...
- ÜBERMENSCH: Engem is rászedtek.
- CAESAR: Ugyan, ne pilledjen úgy el, elvégre mi férfiak!...
- ÜBERMENSCH: Mert nekem is azt mondták, hogy csak a Gretchenek meg a Hildák a jó szagúak, a többi fajta bűzlik. És én a többi fajtát az egész háború alatt nem báá...
- CAESAR: Ők meg bááántották, a gazemberek. (*Együtt sírnak.*)
- ÜBERMENSCH: Pedig de sok szép banna franciát, fekete szerb lányt, csatnó szóke muzika asszonyt láttam... És nekem csak a pulykatojás volt a szabad. A szeplős Hilda...
- TOLÓKOC SIS: Nono! (*Szigorúan megfenyegeti.*)
- ÜBERMENSCH: (*Szégyenlősen elfordul.*)

- CAESAR: *(Tapsol.)* Pincér, italt!
- DISZKOBOLOSZ: Osszuk meg a munkát, imperátor. Rázza most maga egy kicsit ezt az italt.
- CAESAR: *(Erélyesen visszautasítja a rázófazekat.)* Én csak iszom, nem rázom.
- DISZKOBOLOSZ: *(Tolókocsishoz.)* Hacsak teheti, mindig megszegi a szavát.
- TOLÓKOCSIS: Hogyhogy?
- DISZKOBOLOSZ: Odalent megegyeztünk, hogy minden munkát szépen, demokratikusan megosztunk, de ő, hacsak teheti, ellentmond.
- TOLÓKOCSIS: Tudni kell vele bänni. Ő mégis a nagy Caesar!
- DISZKOBOLOSZ: Ez igaz, de hogy lett NAGY?
- TOLÓKOCSIS: Hát Róma népe...
- DISZKOBOLOSZ: Fityfenét: Róma népe. Ez a disznó kinevezte magát nagy-nak. És ha rájön néha a bolondéria, akkor semmit sem csinál, csak: *nagy!* *(Önt a poharakba.)* Na tessék, uraim, igyunk! *(Mindnyájan fogják a poharukat, koccintanak, Diszkobolosz elsőnek hajtja le. Ahogy lenyeli, megmerevedik, kimered a szeme, akkor odaugrik a pohárszékhöz, kezébe veszi a diszkoszt, és veszettül lóbálja.)*
- TOLÓKOCSIS: Ne, ne, az istenért! Itt nekem ne dobálózzon.
- ÜBERMENSCH: Hát így a fejébe ment a koktél?
- DISZKOBOLOSZ: *(Egyszerre elhervad.)* Nem tehetek róla, mindig ezzel dop-pingoltak torna előtt.
- ÜBERMENSCH: *(Ő is lehajtja az italt, és most ő merevedik meg. Eldobja a poharat, és visszamasíroz talpzatára.)*
- CAESAR: *(Bambán követi.)* Mi baja, mi baja? Nem kukorékkolt még az első kakas!
- ÜBERMENSCH: *(eszélősen)* Úgy kívánom! *(Végtelen sóvárgás.)* Megőrülök nélküle...
- CAESAR: Lassabban a testtel, kolléga! Nem kell így megfeszíteni a pici cérnákat ott belül. Inkább vigyázzon az idegeire. Nincs idegorvos kéznél.
- ÜBERMENSCH: *(Oda se hallgat, tovább folytatja.)* Csak egy icipicit, mert végem van.
- CAESAR: Kolléga, kolléga!
- TOLÓKOCSIS: Mi baja?
- ÜBERMENSCH: Nem tehetek róla. Rászoktattak, éveken keresztül, és most nagyon hiányzik.
- TOLÓKOCSIS: No, bökje már ki!
- ÜBERMENSCH: Ha megtenné nekem, mein Herr, nagyon hálás lennék!
- TOLÓKOCSIS: *(egyre idegesebben)* De mit, de mit?
- ÜBERMENSCH: Onnan, lentről, mintha a mélyből kapaszkodna fel hozzám, és akkor egy kicsit megsimogatná a lábam, a csizmám, jaj, az a simogatás nagyon jólesne.
- TOLÓKOCSIS: *(Felháborodva félrehajt.)* A fene egye meg!
- ÜBERMENSCH: *(Tovább őrjöng.)*
- TOLÓKOCSIS: *(Tanakodik, aztán odainti az ámuló Caesart, sugdolózik vele, végül hangosan megjegyzi.)* Érti, ugyebár, hogy nekem roppant kényelmetlen lenne, kúszni előtte...
- CAESAR: Bízva rám, uram. *(Odamegy Übermensch elé, lehever*

- előtte, aztán lassan felkúszik a talpazatra, és simogatja Übermensch csizmáját.)*
- ÜBERMENSCH: *(A gyönyör kiül arcára.)* Ez az! Ez az! Jaj, de jól csinálja, Herr Caesar!
- CAESAR: Majd szóljon, ha elég!
- ÜBERMENSCH: Még egy kicsit, kérem, még csak egy egész kicsikét.
- CAESAR: *(Serényen simogatja tovább.)* Nem nehéz ez, csak hogy hemperegni kell hozzá...
- ÜBERMENSCH: *(Egész megnyugszik.)* Jó, köszönöm. Most már elég lesz. Csak azt mondja meg, Herr Caesar, hogyan revanzsálhatom határtalan kedvességét.
- CAESAR: *(Sunyít.)* Majd mindjárt elmondom... Azonnal... Pincér, ne kókadozz, hanem hozz egy kis italt, de valami erőset.
- DISZKOBOLOSZ: *(Felriad.)* Mit?
- CAESAR: Italt! Erőset!
- DISZKOBOLOSZ: De én nem tudom, hogy melyik itt az erős, az imént úgy találomra öntögettem őket össze.
- TOLÓKOC SIS: *(Odagurul a pohárszékhöz.)* No majd én... *(Önt egy gint neki, egy nagy talpas pohárba.)* Tessék, Caesar barátom!
- CAESAR: *(Übermenschhez.)* Ehhez nem árt jól berúgni...
- ÜBERMENSCH: *(Figyelmesen nézi.)* Igen.
- CAESAR: Hogy ne szégyelljem magam a tömeg előtt. Hogy ne legyen trémám.
- ÜBERMENSCH: *(Mosolyog.)* Ó!
- CAESAR: *(Kiissza, önt még egyet magának, azt is kiissza.)* No így! Most segítsen fel, oda, arra a székre.
- ÜBERMENSCH: Le talál esni...
- CAESAR: Majd a tömeg felemel.
- ÜBERMENSCH: De itt nincs senki, rajtunk kívül.
- CAESAR: *(megrökönnyödvé)* Én az előbb simogattam a csizmáját, lecsókoltam róla a port, maga meg nem akar tömeg lenni.
- ÜBERMENSCH: Ó, szóval én?
- CAESAR: Hát, persze. No, segítsen fel, mert már eléggé megfogott ez a lötty.
- ÜBERMENSCH: *(Felsegíti az asztalka melletti székek egyikére.)* No, most mi a dolgom?
- CAESAR: Várjon, még nem jelentem meg. Majd ha megjelenek, akkor örjögjön...
- ÜBERMENSCH: De hogy csináljam?
- CAESAR: Mint az előbb, amikor simogattam a csizmáját, úgy valahogy. És közbe kiáltozza: Imperátor! Imperátor! Ave Caesar!
- ÜBERMENSCH: Nem tudom, hogy menni fog-e.
- CAESAR: Majd segít a barman is. Hé, garçon! Jöjjön, segítsen a tömegnek!
- DISZKOBOLOSZ: Megyek, mert felette érdekel, milyen szónok is ez a Caesar.
- CAESAR: Mondom, én még nem jelentem meg, de már lehet kiabálni.
- TOLÓKOC SIS: *(Odahajt, és buzgón kiabál.)* No gyere, gyere, gyere, a jelmondatokkal: Caesar — szabadság! Caesar — igazság!

- Caesar — vasutak! Caesar — gyáarak! Caesar — egyenlőség!
- CAESAR: *(Az utolsó jelmondatnál lezuhan a „tömegbe”, Übermensch és Diszkobolosz lassan visszaemelik a székre.)*
- ÜBERMENSCH: *(Sugdolózik Caesarral, aki roppant lemondó arccal bólogat, aztán odaléptet Tolókocsishoz.)* Elég volt a felségsértésből, érti?
- TOLÓKOCISIS: Rendben van, akkor én a tömeget megvetem. Ne számtsanak rám!
- ÜBERMENSCH: *(Ironikusan utánozza Tolókocsist.)* Vasutak, igazság, egyenlőség...
- DISZKOBOSZ: Halljuk Caesart! Halljuk az Imperátort!
- CAESAR: *(lemondóan)* Mindig így szokott ez lenni...
- ÜBERMENSCH: Nincs semmi baj, előlről kezdjük!
- CAESAR: Barman, kérek még egy konty italt!
- DISZKOBOSZ: *(Futva hozza a flaskót.)* Itt az egész palack. Egy imperátor ne aprózza el az ilyesmit!
- CAESAR: *(megilletődve)* Ugye ne? *(Amíg iszik, tartják, hogy le ne zuhanjon.)*
- ÜBERMENSCH: Hogy lehetne megoldani, hogy tartósan fönnmaradjon és ne kelljen fogni?
- DISZKOBOSZ: Én is ezen rágódom.
- ÜBERMENSCH: Körül kellene támogatni...
- DISZKOBOSZ: Vagy kikötözni, mint az árbocot.
- ÜBERMENSCH: Mert nagy fene test.
- DISZKOBOSZ: Az még hagyján, de az előbb az arcomba lehelt, és majd összeestem...
- ÜBERMENSCH: Egy Caesart azért mégsem lehet kikötözni...
- DISZKOBOSZ: És mivel támogatnánk körül?
- ÜBERMENSCH: *(Legyint.)*
- DISZKOBOSZ: Elvegyem tőle a palackot?
- ÜBERMENSCH: Azt hiszem, eleget ivott.
- DISZKOBOSZ: Hé, Imperátor!
- CAESAR: *(Teljesen elaléltan.)* Miért nem hullámszik a tömeg?
- DISZKOBOSZ: Mert téged támogat.
- CAESAR: Miért nem üvöltözik örömeben a nép?
- ÜBERMENSCH: Túl nehéz, kedves Caesar, elhízott.
- CAESAR: Hát akkor kinek tartsam én a beszédet? *(Eldobja a palackot.)* Üres!
- DISZKOBOSZ: Hát már megjelent?
- CAESAR: Még nem, de...
- DISZKOBOSZ: Akkor ne is jelenjen meg.
- ÜBERMENSCH: Mert az nekünk külön megerőltetést jelent.
- CAESAR: De én ragaszkodom a beszédemhez!
- ÜBERMENSCH: Így nem sokra megyünk.
- DISZKOBOSZ: *(Tolókocsishoz.)* Mondja, nincs magának valami használható ötlete?
- TOLÓKOCISIS: Hogy aztán felségsértéssel vádoljanak! Még mit nem!
- DISZKOBOSZ: Nono, hát maga a Caesar helyében hogyan reagált volna, ha vasutat meg gyárat kért volna a tömeg?
- ÜBERMENSCH: Meg egyenlőséget!
- DISZKOBOSZ: Lássá be, hogy ez hülyeség volt.

- ÜBERMENSCH: Különben Caesar már nem is haragszik.
 DISZKOBOLOSZ: Részeg!
 ÜBERMENSCH: És ha tudná, milyen nehéz.
 TOLÓKOCSIS: Nem én raktam fel.
 ÜBERMENSCH: Legyen már egy kis belátással. És önnek biztosan komolyabb tapasztalatai vannak az ilyesmiben.
 TOLÓKOCSIS: Nem mondom, hogy nincs.
 ÜBERMENSCH,
 DISZKOBOLOSZ: Hát akkor?
 TOLÓKOCSIS: Van egy kitűnő módszer nálunk, nagyon jól bevált. Csak van egy komoly hátránya is.
 ÜBERMENSCH: Egyelőre csak állítsa ezt a dögöt a saját lábára. Palacsintává nyom, ha nem tesz valamit.
 DISZKOBOLOSZ: No ki vele!
 TOLÓKOCSIS: A mi módszerünknek az a baja, hogy nem lehet vissza csinálni.
 ÜBERMENSCH: Hogyhogy?
 TOLÓKOCSIS: No majd elmondom. Úgy állíthatod talpra, hogy elhited vele: ő ott remekül tud állni, és hogy soha nem zuhan le. A fonákja ennek az, hogy aztán, amikor elhitte, nem lehet leszedni az istenért se. Mintha odanőtt volna.
 ÜBERMENSCH: Tőlem akár egy örökkévalóságig is állhat.
 TOLÓKOCSIS: Persze, mert nem az ön széke...
 DISZKOBOLOSZ: Nem bírom tovább! (*Elengedi.*) Nem vagyok én súlyemelő!
 ÜBERMENSCH: Segítsen, segítsen! Megint lezuhan.
 TOLÓKOCSIS: (*fennhangon, ünnepélyesen*) Caesar, te nem félsz a magasságtól, te a saját lábadon is meg tudsz állni ott fenn!
 CAESAR: (*Kihúzza magát.*) Ez már beszéd! Félre innen, gaz plebejus!
 ÜBERMENSCH: (*Fellélegzik, ott hagyja.*) Ez az a fonák helyzet, amikor még örülsz is, ha lepecskondiáznak.
 CAESAR: No most megjelenek! Tömeg, halld a szavam! (*Előrenyújtja karját, mintha áldását adná a népre.*) Halld az én cézári szavam! (*Egy másik hatásos pózba vágja magát.*) Én, Julius Gaius Caesar... (*Elakad.*) Népem: én... (*egyre bizonytalanabbul*) Caesar ígéri, hogy... (*Könyörgő pillantást vet a körülötte levőkre.*) Ígérem a népemnek, hogy... No, segítsetek már! (*Diszkobolosz és Übermensch elfordul, Tolókocsis közelebb jön.*) Segítsen!
 TOLÓKOCSIS: (*Súgja.*) Vasutak! Gyáarak!
 CAESAR: Én, Julius Gaius Caesar, ígérem Róma népének, hogy a lehető legrövidebb időn belül vasutakat, gyáarakat építek! (*Mint akit kígyó csípett.*) Caesar, ez államcsíny!
 ÜBERMENSCH:
 DISZKOBOLOSZ: Ez hülyeség, Caesar!
 TOLÓKOCSIS: (*Tovább súgja.*) Egyenlőség!
 CAESAR: Egyenlőség!
 ÜBERMENSCH: Caesar, én téged leütlek.
 CAESAR: (*bocsánatkérően*) Nézzétek, rajta kívül senki se akart segíteni nekem.
 ÜBERMENSCH: Gyere le, Caesar, mert gépfegyverrel szedlek le!

- CAESAR: Róma! Hozzád beszélek! A germánok újból fenyegetőz-
nek!
- ÜBERMENSCH: Hallod-e, Caesar, én baráti jobbjomat nyújtom, de azon-
nal gyere le!
- CAESAR: A római birodalmat csak a fejlett gyáripar, a tökéletes
vasúthálózat és az egyenlőség mentheti meg a germánok-
tól!
- TOLÓKOCSIS: *(Röhög a markába.)*
- ÜBERMENSCH: *(Észreveszi.)* Hát így bánik a vendégeivel? Szégyellje
magát!
- TOLÓKOCSIS: Igazán ne haragudjanak, elvégre emberi dolog. Önre is
rájött az imént az a különös nosztalgia vagy mi, aztán
Caesarra is, hát én se vagyok különb, én is megkívántam
azt, amit éveken át tettem és tettem velem.
- ÜBERMENSCH: *(ellágyulva)* Végre szót értünk.
- DISZKOBOLOSZ: Mi legyen az imperátorral?
- TOLÓKOCSIS: Semmi. Hívja meg egy italra.
- ÜBERMENSCH: Remek. Caesar, jöjjön le egy pohárkára hozzánk.
- CAESAR: *(Fiatalosan leugrik.)* Egy pohárkára? Az előbb azt mond-
ták: egy Caesar ne aprózza el az italt.
- DISZKOBOLOSZ: Az az ókorban volt, kérem, most már nem illik annyit
vedelni.
- CAESAR: Hát mit illik?
- ÜBERMENSCH: Iszogatni és csevegni.
- CAESAR: Hát akkor én iszogatok.
- ÜBERMENSCH: Igen, és csevegni fog.
- CAESAR: De jó emberek, látják, hogy milyen szűkszavú vagyok.
A Rubiconnál is csak három szót mondtam... Mi a fe-
nét mondhatnék most?
- ÜBERMENSCH: Három szót... Demagógia.
- CAESAR: Háromna futotta...
- TOLÓKOCSIS: Nem volt kéznél valami jó narrátor.
- CAESAR: Jobbnak láttam hallgatni.
- DISZKOBOLOSZ: *(Italokat önt, és csóválja a fejét.)* Különös fickó vagy te,
Caesar!
- ÜBERMENSCH: Azt mondja, hogy azért lett okos a történelem színe
előtt, mert legbelül annyira korlátolt volt, hogy nem
ment vélekedni.
- DISZKOBOLOSZ: Két évvel ezelőtt valami Marcus Aureliusszal voltam egy-
bezárvva, az is pont ilyen volt.
- ÜBERMENSCH: Haha, az Aurelius...
- DISZKOBOLOSZ: Mondja, Caesarom, azt is megszurkálták?
- CAESAR: *(Ásít.)* Nem ismertem, de könnyen meglehet...
- DISZKOBOLOSZ: *(Kiosztja a poharakat.)* Nos, ez a Marcus mindig a lo-
vával volt felakadva. Hogy ahhoz senki ne közelítsen.
Később megtudtam egy gall legionáriustól, hogy miért
ilyen csiklandós ez a császár a lovára. Az eredetit ugyanis
a dákok ledarálták szaláminak.
- CAESAR: Az lehetetlen. A szaláminba számarhús kell...
- ÜBERMENSCH: Akkor ezek a dákok biztosan truccból darálták le a
lovat.
- DISZKOBOLOSZ: Nekem olyan mindegy. Különben is nálunk Athénben ez

egészen másként volt. Ott, ha valakinek volt egy kis kapcsolata Zeusz kisisteneivel, azt beengedték a Hádeszbe, és válogathatott a frissen mészárosolt lovak között.

TOLÓKOCSIS:
DISZKOBOLOSZ:

No fene.

Csak akkor volt baj, ha húzamosabb ideig nem volt vágás. Gondolom: háború. Akkor megbüdösödött a hús. És akkor aztán sarkig nyitották a Hádeszt, szupermarketet csináltak belőle, így van ez mindig. Ha büdösödni kezd a portéka, akkor nyissuk szélesebbre a demokrácia kapuját.

TOLÓKOCSIS:
DISZKOBOLOSZ:
TOLÓKOCSIS:
DISZKOBOLOSZ:

Nono! Vigyázat!

Én is demokrata vagyok, tudom, hogy van ez.

Csak azt mondtam: vigyázat!

Nézze: a nép olyan, hogy akkor, még ha a saját orra előtt is rothad az a vallami, boldogan szagolja, mert ő így demokráciát gyakorol.

TOLÓKOCSIS:

(Zavartan köhécsel.) Hát igen... az ókor. Igen, igen. Csupa bűz és csupa szépség.

CAESAR:

Ez a mód, ugyebár... (Mereven nézi a tolókcocsi.) Ez az, ami már rég csak emlék... Vagy már az se. (Közlebb lép a tolókcocsihoz, nézegeti, simogatja.) És az ember, ugyebár, ezt a múltat csak nagy ritkán szedi elő. Ez viszont (a kerékre mutat), ez viszont, lám, egész más.

TOLÓKOCSIS:

(Zavartan.) Ez egy... egy közönséges tolókcocsi.

CAESAR:

De finom egy masina.

TOLÓKOCSIS:

A megfáradt embernek...

CAESAR:

És úgy megy, mint egy harci kocsi, csak békésebben.

ÜBERMENSCH:

(Ő is nézegeti a kocsit, simogatja.) Nekem is tetszik módfelett...

DISZKOBOLOSZ:

Ha nekünk ilyen lenne.

TOLÓKOCSIS:

Hagyják már!

CAESAR:

Őn biztos nagykutya volt, ha ilyet kapott...

TOLÓKOCSIS:

Hogyhogy nagykutya? Ugyan kérem!

ÜBERMENSCH:

Igazán nem panaszkodhat, önnek aztán összehordtak mindent...

TOLÓKOCSIS:

Igyekeznek könnyíteni, ez igaz...

ÜBERMENSCH:

Uram (egész bizalmasan), uram, ne haragudjon, valami apróságot szeretnék kérni öntől.

TOLÓKOCSIS:

Csak semmi politika!

ÜBERMENSCH:

Á, dehogy! Vallami apróságot...

TOLÓKOCSIS:

Nos?

ÜBERMENSCH:

Egy tűt kérek csupán...

TOLÓKOCSIS:

Egy tűt?

ÜBERMENSCH:

Varrni akarok!

TOLÓKOCSIS:

De, mein Herr!

ÜBERMENSCH:

Varrni!!!

TOLÓKOCSIS:

Nem értem.

ÜBERMENSCH:

Egy hatalmas nagy szakadást bevarrni...

TOLÓKOCSIS:

(Kacag.) Egy tű! Na vegye, itt van a kabátgalléromban.

ÜBERMENSCH:

(Kiveszi a gallérból, és a sajátjába tűzi.) Nem is gondolja, mit jelent ez nekem, egy egész vagyont.

- CAESAR: *(Addig piszmoz a tolókcsi kerekénél, míg egyszercsak kiengedi belőle a levegőt.)*
- TOLÓKOCSIS: Mi a fenét csinált vele!
- CAESAR: Hát ebben levegő van?
- TOLÓKOCSIS: Most már hál' istennek megbizonyosodott róla.
- CAESAR: Egy ilyen nagykutya, és levegőn kocsizik . . .
- ÜBERMENSCH: Ez, kérem, Herr Caesar, azért van, hogy ne rázzon.
- CAESAR: *(Meglöpdök.)* Akkor: bocsánat.
- DISZKOBOLÓSZ: Látom, itt lehet kéregetni. Én például azt a fazekat vinném el. *(A cilinderre mutat.)*
- TOLÓKOCSIS: A cilinderem? *(Nagyot nevet.)* Minek?
- DISZKOBOLÓSZ: A fejemre. Meg úgy mókáznék vele.
- ÜBERMENSCH: Adja oda neki, mein Herr.
- TOLÓKOCSIS: Hát vigye.
- CAESAR: *(Kinyitja a fegyverszekerény ajtócskáját, és kiszedi belőle a fegyvereket.)* Nekem csak ez kell.
- TOLÓKOCSIS: De Caesar!
- CAESAR: A napokban visszahozom . . .
- TOLÓKOCSIS: Caesar, megőrült?
- CAESAR: Hogy velem mindig felakad . . .
- TOLÓKOCSIS: *(békülékeny hangon)* De ugye visszahozza?
- DISZKOBOLÓSZ: Mielőtt elfelejteném: ezeket a nyalókákat *(a pohárszékeről összeszedi őket)* el ne dobja. Majd én eljárok érte, hogy kárba ne vesszen.
- TOLÓKOCSIS: Miért még?
- CAESAR: *(Egy flakót rejt a tógája alá.)* Én azt hiszem, itt az ideje, hogy menjünk.
- ÜBERMENSCH: Igen, megyünk, de maga a mi emberünk!
- DISZKOBOLÓSZ: Biztosítom róla, hogy hamarosan visszatérünk.
- CAESAR: Mert önnel aztán lehet beszélgetni.
- ÜBERMENSCH: Pontosan így van. Önnel lehet beszélgetni.
- CAESAR: Azért a kicsi levegőért pedig igazán nem kellene neheztenie. Jó, hogy nem a lábából engedtem ki.
- TOLÓKOCSIS: De biztosan eljönnek?
- CAESAR: *(Fölkapja a dárdáját meg a talapzatot.)* Ave! *(Iszkol ki felé.)*
- ÜBERMENSCH: *(Tiszteleg.)* A tűt sohasem felejttem el. Most pedig, mein Herr, egy civil jó éjszakát!
- DISZKOBOLÓSZ: A diszkoszt itt hagyom, majd a következő alkalommal megtanítom dobálni.
- TOLÓKOCSIS: Nagyszerű.
- ÜBERMENSCH,
CAESAR,
DISZKOBOLÓSZ: Jó éjszakát!
- TOLÓKOCSIS: Jó éjszakát és a viszontlátásra! *(Mindnyájan el.)* Nahát, ez lett a végzetem: kiengedték az egyik kerékből a levegőt, és befogadtak maguk közé. Ez lett a végzetem.